

Standardy ochrony małoletnich zwane dalej „Standardami”

Podstawa prawna: art. 21 oraz art. 22b–22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 110 z późn. zm.).

Dobra relacja pedagogiczna między nauczycielem a uczniem powinna być oparta na akceptacji, uznaniu (docenianiu) i życzliwości.

Do elementów takiej relacji należą m.in.:

- 1) okazywanie żywego zainteresowania sprawami uczniów (ich przeżyciami, pasjami, relacjami, postępami w nauce, problemami, itp.) poprzez rozmowy, spędzanie z nimi czasu poza/pomiędzy lekcjami, uważne słuchanie, żartowanie;
- 2) okazywanie szacunku uczniom: modelowanie pozytywnych zachowań uczniów wobec kolegów, np. dzielenie się z innymi, pomaganie słabszym, zauważanie tych, którzy „stoją z boku”;
- 3) chwalenie uczniów – umiejętne (konkretne, autentyczne i w odpowiednim czasie), zauważanie pozytywnych aspektów funkcjonowania dzieci;
- 4) pozytywna krytyka – umiejętne przekazywanie dzieciom (bez ośmieszania i zawstydzania) informacji o potrzebie zmiany zachowania czy nabywania wiedzy;
- 5) wspieranie uczniów będących w trudnej sytuacji rodzinnej lub z problemami w nauce – wypracowanie sposobów pomocy tym dzieciom;
- 6) umiejętność pracy z grupą – świadomość ról i procesów grupowych, umiejętność rozwiązywania konfliktów, prowadzenia rozmów i warsztatów.

Ilekoć w niniejszych Standardach mowa o „ustawie”, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

Przy stosowaniu Standardów uwzględnia się ponadto ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, ustawę – Prawo oświatowe, Kartę Nauczyciela, Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks karny, Kodeks postępowania karnego, RODO, Konwencję o prawach dziecka oraz aktualne wytyczne właściwych organów dotyczące ochrony małoletnich.

Treść standardu	Zasady/zachowania niedozwolone
Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a pracownikami Szkoły, w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich	Zasady bezpiecznych relacji między małoletnim a personelem Szkoły. Przez personel rozumie się każdą osobę wykonującą na rzecz Szkoły pracę, usługi lub zadania albo dopuszczoną do działalności związanej z małoletnimi, niezależnie od podstawy prawnej, w szczególności nauczyciela, pracownika niepedagogicznego, zleceńbiorcę, współpracownika, wolontariusza, praktykanta, stażystę, trenera, prowadzącego zajęcia oraz osobę działającą z ramienia podmiotu zewnętrznego. 1. Pracownicy Szkoły: 1) działają dla dobra dziecka i w jego najlepiej pojętym interesie; 2) traktują dziecko z poszanowaniem jego godności i potrzeb; 3) wszelkie działania podejmują w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji;

- 4) działają w sposób otwarty i przejrzysty, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania/postępowania;
 - 5) informują dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć i oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy;
 - 6) w komunikacji z dziećmi zachowują cierpliwość i szacunek dla dziecka;
 - 7) uważnie słuchają dzieci i udzielają im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
1. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, należy je poinformować o tym i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania.
 2. Należy szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy dziecku to wyjaśnić najszybciej jak to możliwe.
 3. Rozmowa indywidualna z małoletnim może odbywać się bez obecności osoby trzeciej, jeżeli wymaga tego jej cel, w szczególności pomoc psychologiczna, pedagogiczna albo przyjęcie zgłoszenia. Rozmowę organizuje się w miejscu zapewniającym dziecku poufność i bezpieczeństwo, przy zachowaniu organizacyjnej transparentności i bez nieuzasadnionej izolacji. Obecność drugiej osoby zapewnia się, gdy wymaga tego ocena ryzyka, charakter czynności albo potrzeby dziecka.
 4. Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, zachęcać do aktywności i traktować równo, bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
 5. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny pod warunkiem, że spełnia on zasady bezpiecznego kontaktu, tj. jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Zawsze należy kierować się profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.
 6. Zawsze należy być przygotowanym na wyjaśnienie swoich zachowań i działań.
 7. Należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, ale stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
 8. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych. Jeśli zachodzi konieczność nawiązania kontaktu, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).

9. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów.
10. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, należy o tym poinformować dyrektora, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
11. W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne należy wyłączyć lub wyciszyć, a funkcjonalność bluetooth powinna być wyłączona na terenie Szkoły.
12. Ingerencje w sytuacjach wychowawczo wątpliwych powinny być poprzedzone kontaktem słownym, odbywać się w miarę możliwości w obecności osób trzecich i być jednoznacznie uzasadnione (zagrożenie dobra lub bezpieczeństwa dziecka, grupy).
13. *W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, należy unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu i w korzystaniu z toalety. Należy zadbać o to, aby w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała inna osoba z personelu.*
14. *Czynności higieniczno-pielęgnacyjne:*
 - 1) *mają służyć przede wszystkim higienie osobistej i zdrowiu;*
 - 2) *wykonywane są w odpowiednich warunkach zapewniających uszanowanie intymności w tego typu czynnościach;*
 - 3) *niedozwolone są zachowania obcesowe naruszające prywatność i intymność;*
 - 4) *działanie pracownika powinno być poprzedzone zgodą dziecka, a jego zasadność powinna być uzależniona od stopnia samodzielności dziecka i wcześniej z nim omówiona.*
1. *Jeśli pielęgnacja i opieka higieniczna nad dziećmi należą do obowiązków pracownika, zostanie on przeszkolony w tym kierunku przed przystąpieniem do pracy.*

Zachowania niedozwolone wobec małoletnich:

1. Nie wolno zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka.
2. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z zagrożenia bezpieczeństwa dziecka lub innych osób.
3. Nie wolno w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
4. Nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
5. Nie wolno ujawniać informacji o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej dotyczących dziecka osobom nieuprawnionym, w tym wobec innych dzieci.
6. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.
7. Nie wolno zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Dotyczy to używania wulgarnych słów, nieprzyzwoitych gestów i żartów, czynienia obraźliwych uwag, nawiązywania w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywania wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
8. Nie wolno faworyzować dziecka.

	9. Nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji mogących sugerować relacje romantyczne lub seksualne ani składać dziecku propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę. 10. Nie wolno utrwalać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunku dzieci bez zgody rodziców/opiekunów prawnych. 11. Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani substancji działających podobnie do alkoholu, jak również używać ich w obecności dzieci. 12. Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka ani rodziców/opiekunów dziecka. 13. Nie wolno wchodzić w relacje jakiejkolwiek zależności wobec dziecka lub/i rodziców/opiekunów dziecka. 14. Nie wolno zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani organizować z nimi prywatnych spotkań poza obowiązkami służbowymi. Zakaz nie dotyczy oficjalnych działań szkolnych, sytuacji opisanych w pkt 10 ani kontaktów wynikających z relacji rodzinnych lub towarzyskich istniejących niezależnie od Szkoły, pod warunkiem zachowania poufności i transparentności. 15. Kontakty elektroniczne prowadzi się co do zasady kanałami służbowymi, użycie kanału prywatnego musi mieć cel służbowy, być możliwe do udokumentowania i nie może służyć przenoszeniu relacji na prywatne profile w mediach społecznościowych. 16. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie prywatnych zależności, prowadzących do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. 17. Nie wolno nawiązywać kontaktów z dziećmi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych. 18. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. 19. Podczas wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
--	---

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

Zasady postępowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.

1. Każdy pracownik Szkoły, który otrzyma informację o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego jest zobowiązany do niezwłocznego poinformowania dyrektora Szkoły.

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie albo przy użyciu przyjętego kanału elektronicznego i nie musi zawierać dowodów ani pełnego opisu. Jeżeli zgłoszenie dotyczy Dyrektora, przekazuje się je bezpośrednio organowi prowadzącemu albo osobie przez niego wyznaczonej. Osoba objęta zgłoszeniem nie uczestniczy w decyzjach dotyczących tej sprawy. Zakazane są działania odwetowe wobec małoletniego, świadka, osoby zgłaszającej i osoby udzielającej pomocy.

Jeżeli zachodzi podejrzenie popełnienia przez nauczyciela czynu naruszającego prawa i dobro dziecka, Dyrektor – a gdy podejrzenie dotyczy Dyrektora, organ prowadzący –

wykonuje obowiązki wynikające z Karty Nauczyciela, w tym zawiadamia właściwego rzeczownika dyscyplinarnego nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o podejrzeniu, chyba że okoliczności bezspornie wskazują, że do takiego czynu nie doszło. Tryb dyscyplinarny nie zastępuje działań ochronnych ani zawiadomień wymaganych innymi przepisami.

2. Wszystkie zauważone ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, należy niezwłocznie zgłosić dyrektorowi Szkoły.

3. **Podczas rozpoznawania sytuacji przemocy wobec osób niepełnosprawnych istotne jest:**

Dziecku z niepełnosprawnością, SPE, barierą językową lub komunikacyjną zapewnia się dostępny sposób komunikacji, w tym – zależnie od potrzeb – język prosty, AAC, piktogramy, dodatkowy czas, tłumacza albo bezpieczną osobę wspierającą. Osobą wspierającą lub tłumaczącą nie może być osoba podejrzewana o krzywdzenie ani osoba pozostająca pod jej wpływem. Nietypowy sposób komunikacji, brak kontaktu wzrokowego lub trudności pamięciowe nie mogą same w sobie podważać wiarygodności zgłoszenia.

- 1) uważne wysłuchanie osoby pokrzywdzonej – bez obecności opiekunów;
- 2) przeprowadzenie rozmowy na temat sytuacji krzywdzenia (konkretne fakty dotyczące form przemocy, częstotliwości, nasilenia, poczucia zagrożenia);
- 3) zebranie informacji w środowisku (w szczególności ustalenie, czy są osoby, które zauważają symptomy krzywdzenia oraz czy osoba niepełnosprawna komukolwiek o tym powiedziała);
- 4) w razie konieczności podjęcie działań w kierunku odizolowania osoby krzywdzonej od sprawcy przemocy;
- 5) poinformowanie dyrektora/psychologa/pedagoga.

1. **Podczas rozpoznawania sytuacji przemocy wobec osób niepełnosprawnych należy unikać błędów, którymi mogą być:**

- 1) niewysłuchanie osoby niepełnosprawnej;
- 2) bagatelizowanie skarg;
- 3) umniejszanie doznanej krzywdy;
- 4) nie dawanie wiary;
- 5) przyjmowanie, że zdarzenie nie miało miejsca wyłącznie na podstawie wyjaśnień opiekunów;
- 6) pomijanie lub zniekształcanie procedur postępowania wynikające z przekonania, że one nie powinny lub nie muszą stosować się do osób niepełnosprawnych.

1. Osoba, która przyjmuje zgłoszenie albo dostrzega sygnały możliwego krzywdzenia, niezwłocznie wysłuchuje dziecka w zakresie koniecznym do oceny jego bieżącego bezpieczeństwa i podejmuje działania ochronne w granicach swoich kompetencji. Pierwsza rozmowa oraz działania pilne nie wymagają wcześniejszej decyzji zespołu ani Dyrektora. Dyrektor może następnie powołać zespół do koordynacji dalszych działań. Rozmowa ma charakter ochronny, a nie dochodzeniowy: personel nie prowadzi przesłuchania ani własnego postępowania dowodowego, ogranicza pytania do informacji niezbędnych, stosuje pytania otwarte, nie sugeruje odpowiedzi i nie nakłania dziecka do wielokrotnego odtwarzania zdarzeń. W notatce, w miarę możliwości, zapisuje się dosłowne wypowiedzi dziecka, oddzielając fakty od ocen.

2. Notatkę pisemną sporządza się niezwłocznie po przyjęciu zgłoszenia albo wykonaniu pierwszych działań ochronnych. Brak możliwości natychmiastowego sporządzenia notatki nie wstrzymuje wezwania służb ratunkowych, udzielenia pomocy, oddzielenia dziecka od osoby stwarzającej zagrożenie ani zawiadomienia właściwych organów.

3. **Wzór procedury interwencji stanowi załącznik do Standardów.**

4. Jeżeli po udokumentowanej ocenie ryzyka nie stwierdzono przesłanek do zawiadomienia organów zewnętrznych, Szkoła podejmuje adekwatne działania ochronne, wychowawcze i wspierające oraz monitoruje sytuację. Decyzję wraz z uzasadnieniem odnotowuje się w dokumentacji. Pojawienie się nowych informacji lub wzrost ryzyka wymaga ponownej oceny i może skutkować niezwłoczną interwencją zewnętrzną.

5. **Efektywność realizacji planu monitoruje wychowawca/pedagog szkolny/psycholog.**

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

1. Zawiadomienie Policji lub prokuratury, zawiadomienie sądu opiekuńczego oraz wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” podejmuje się niezwłocznie, gdy zachodzą właściwe przesłanki prawne. Działania wewnętrzne Szkoły służą ocenie bezpieczeństwa, organizacji wsparcia i dokumentowaniu, lecz nie stanowią warunku dokonania zawiadomienia i mogą przebiegać równolegle.

2. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego do organów ścigania składa dyrektor Szkoły.

3. Zawiadomienie do sądu opiekuńczego składa dyrektor Szkoły.

4. Procedurę „Niebieskie Karty” wszczyna uprawniony przedstawiciel oświaty przez wypełnienie formularza «Niebieska Karta – A» w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka. Wszczęcie procedury nie wymaga zgody małoletniego ani rodzica i nie jest uzależnione od wcześniejszego zakończenia procedury wewnętrznej.

5. Dyrektor, w drodze zarządzenia albo imiennego upoważnienia, wyznacza co najmniej jednego przedstawiciela oświaty uprawnionego do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” oraz jego zastępcę. Osoba uprawniona wszczyna procedurę po stwierdzeniu przesłanek; uprzednia decyzja zespołu szkolnego nie jest wymagana.

6. Wypełniony formularz «Niebieska Karta – A» przekazuje się do właściwego zespołu interdyscyplinarnego niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury; kopię pozostawia się u wszczynającego procedurę.

7. Formularz „Niebieska Karta - B” przekazuje się bezpiecznemu rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, a gdy osoba ta może stosować przemoc - osobie najbliższej albo pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego, zgodnie z rozporządzeniem. Formularza „Niebieska Karta - B” nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową.

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

1. Przegląd Standardów prowadzi komisja powołana przez dyrektora.
2. Komisja dokonuje także oceny standardów w celu zapewnienia ich ewentualnego dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami.
3. Komisja sporządza protokół z przeglądu i oceny Standardów, w którym zamieszcza również wnioski z przeprowadzonego przeglądu i oceny, o której mowa w art. 22c ust. 6 ustawy.
4. W przypadku potrzeby aktualizacji Standardów dyrektor powołuje zespół, który wprowadza zmiany rekomendowane w protokole, o którym mowa w ust. 3.
5. Z zaktualizowanymi Standardami zapoznawani są wszyscy pracownicy Szkoły, uczniowie i rodzice uczniów.
6. Zaktualizowane Standardy udostępniane są także na stronie internetowej Szkoły.

	Niezależnie od ustawowej oceny Standardów dokonywanej nie rzadziej niż raz na dwa lata, szkoła stale monitoruje aktualność osób i danych kontaktowych, skuteczność kanałów zgłoszeń, szkolenia personelu, analizę czasu reakcji i interwencji, dostępność dla uczniów ze specjalnymi potrzebami oraz anonimową informację zwrotną od uczniów, rodziców i personelu.
Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Szkoły do stosowania standardów, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności	- Osoby odpowiedzialne za przygotowanie do stosowania standardów przez: - pracowników pedagogicznych jest wicedyrektor/dyrektor/pedagog/psycholog/..... - pracowników niepedagogicznych - pedagog - Pracownicy pedagogiczni zapoznawani są ze standardami podczas zebrania rady pedagogicznej. - Pracownicy niepedagogiczni przygotowani są do stosowania standardów podczas zebrania. - Zebranie rady pedagogicznej jest protokołowane zgodnie z zasadami protokołowania zebrań rady. - Protokół z zebrania pracowników niepedagogicznych sporządza osoba prowadząca zebranie. Protokół przechowywany jest w dokumentacji koordynatora ds. ochrony małoletnich - Po zapoznaniu się ze standardami i zasadami ich stosowania, każdy pracownik podpisuje imienne oświadczenie, które przechowywane jest w dokumentacji pracowniczej. - Przygotowanie personelu nie ogranicza się do przekazania dokumentu. Przed dopuszczeniem do pracy z uczniami każda osoba otrzymuje instrukcję pierwszej reakcji, kanały zgłoszeń i dane osób odpowiedzialnych. Minimalny zakres przygotowania obejmuje: rozpoznawanie symptomów krzywdzenia, reakcję w sytuacji bezpośredniego zagrożenia, zasady rozmowy ochronnej, zakaz prowadzenia własnego dochodzenia, procedurę „Niebieskie Karty”, zawiadomienia do organów, cyberzagrożenia, potrzeby uczniów z niepełnosprawnościami i SPE, dokumentowanie oraz poufność. Szkolenie lub instruktaż ponawia się po istotnej zmianie przepisów lub Standardów, po poważnym incydencie albo po stwierdzeniu luki kompetencyjnej. Dokumentuje się datę, zakres, formę i uczestników. - Niezależnie od zapoznania ze Standardami, przed nawiązaniem stosunku pracy albo dopuszczeniem osoby do działalności objętej art. 21 ustawy Dyrektor lub osoba upoważniona ustala rzeczywisty zakres powierzonych czynności i wykonuje wymagane sprawdzenia w obu właściwych bazach Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, uzyskuje wymaganą informację z Krajowego Rejestru Karnego oraz - gdy dotyczy - dokumenty zagraniczne i oświadczenie o państwach zamieszkania w okresie ostatnich 20 lat. Wyniki dołącza się do akt osobowych albo dokumentacji osoby dopuszczonej. Rodzic powierzony jako opiekun grupy, wycieczki lub zajęć podlega ocenie według art. 21; sama obecność rodzica na wydarzeniu wraz z własnym dzieckiem nie oznacza dopuszczenia do działalności.
Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz	- Rodzice uczniów zapoznawani są ze standardami podczas zebrań klasowych. - Szkoła udostępnia pełną oraz skróconą wersję Standardów na swojej stronie internetowej oraz w widocznym miejscu w siedzibie.

małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania	Wersja skrócona, przeznaczona dla małoletnich i dostosowana do ich wieku, jest stale dostępna.
Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia	Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu: 1) nauczyciel/wychowawca 2) pedagog szkolny 3) psycholog 4) pedagog specjalny Osoby odpowiedzialne za udzielanie wsparcia małoletniemu: 1) nauczyciel, który jako pierwszy pozyskał informację o zdarzeniu zagrażającym małoletniemu 2) wychowawca ucznia 3) psycholog 4)
Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego	Dokumentowanie zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego: 1) notatka służbowa 2) protokół ze spotkania z rodzicami/rodzicem 3) kwestionariusz diagnostyczny – wzór określony w załączniku do Standardów 4) kopia części A „Niebieskiej Karty” 5) dokumentacja potwierdzająca zgłoszenia do uprawnionych organów zewnętrznych Zasady klasyfikowania i kwalifikowania dokumentacji dotyczącej zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego określone są w Jednolitym Rzeczowym Wykazie Akt, w tym w części dotyczącej dokumentowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom. Dokumentację interwencji prowadzi się odrębnie, z ograniczeniem dostępu do osób, którym jest ona niezbędna do ochrony dziecka lub wykonania obowiązku prawnego. W dzienniku elektronicznym i dokumentacji klasy nie zamieszcza się szczegółowych opisów krzywdzenia ponad zakres konieczny organizacyjnie. Dokumenty papierowe przechowuje się w zabezpieczonym miejscu, a elektroniczne w zasobie z kontrolą uprawnień. Korekty dokumentacji powinny pozwalać odtworzyć treść pierwotną, datę i autora zmiany. Każde zgłoszenie ujmuje się w karcie interwencji i ograniczonym rejestrze prowadzonym przez osobę odpowiedzialną. Rejestr zawiera wyłącznie dane niezbędne, w szczególności numer sprawy, datę zgłoszenia, rodzaj zagrożenia, zastosowany tryb reakcji, terminy i status sprawy; szczegółowa dokumentacja pozostaje w odrębnej teczce. Dokumentacji nie przechowuje się w prywatnych skrzynkach pocztowych, komunikatorach ani niezatwierdzonych usługach chmurowych.

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone	Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi: Uczniowie powinni czuć się w środowisku klasowym/szkolnym dobrze i bezpiecznie, aby nic im nie przeszkadzało w wypełnianiu przydzielonych zadań i obowiązków. Uczniowie powinni akceptować odmienność i indywidualność każdego i uszanować inne zainteresowania oraz mieć poczucie obowiązku spieszenia z pomocą tym, którzy sobie radzą gorzej niż oni sami. Dobrostan emocjonalny i psychiczny uczniów oparty jest na ciepłej i otwartej komunikacji, autentycznym zainteresowaniu uczniami, budowaniu zaufania, zapewnianiu odpowiedniego wsparcia emocjonalnego, rozpoznawaniu potencjału wszystkich uczniów, skupianiu się na budowaniu w uczniach zdolności do autonomii i odkrycia samych siebie. Bezpieczne, pełne szacunku i ciepłe wzajemne relacje prowadzą do zwiększonego zaangażowania uczniów w naukę, poczucia bezpieczeństwa w szkole oraz zmniejszenia uczucia lęku i stresu szkolnego. Zadaniem nauczyciela – wychowawcy jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji wszystkim uczniom oraz danie równej szansy zdobycia wiedzy i odnalezienia swojego miejsca w klasie. Przemoc w szkole nie jest akceptowalna, ponieważ: 1) narusza podstawowe prawa dziecka: do godności osobistej, życia w poczuciu bezpieczeństwa; 2) wywiera bardzo negatywny wpływ na dziecko poszkodowane, powodując obniżenie poczucia własnej wartości, spadek motywacji do nauki, depresję, choroby somatyczne, alienację społeczną, myśli samobójcze; 3) wywiera negatywny wpływ na sprawców poprzez utrwalanie nieodpowiednich zachowań wobec rówieśników, demoralizację, przyczynianie się w przyszłości do problemów z prawem, depresji i myśli samobójczych; 4) wywiera negatywny wpływ na obserwatorów, powodując znieczulenie i zubożenie na krzywdę; 5) ma tendencję do eskalowania i zwykle bez interwencji dorosłych sama się nie kończy; 6) wpływa negatywnie na klimat klasy i szkoły. Zabronione jest dręczenie lub prześladowanie szkolne, tj. wielokrotna przemoc psychiczna (np. obrażanie, wyśmiewanie, plotki, wykluczanie, odtrącanie), werbalna, relacyjna, materialna, cyfrowa (cyberbullying), seksualna, fizyczna, groźna przemoc fizyczna, wymuszanie. O zjawisku tym mowa jest wówczas, gdy proces stosowania przemocy jest długotrwały, ma charakter grupowy – ofiary, agresorzy i świadkowie są w tę przemoc wplątani, występuje dysproporcja między sprawcą/sprawcami a ofiarą, utrzymuje się atmosfera zastraszenia w grupie. Nawet jednorazowe zachowanie o znacznej szkodliwości, w szczególności przemoc fizyczna lub seksualna, groźba, szantaż, upublicznienie intymnego materiału, użycie niebezpiecznego narzędzia albo poważne naruszenie godności, również wymaga niezwłocznej interwencji.
--	---

	Mediację można rozważyć wyłącznie po ocenie ryzyka, przy dobrowolnej i świadomej zgodzie stron oraz braku przemocy, zastraszania, istotnej przewagi, charakteru seksualnego zdarzenia lub ryzyka odwetu. Nie wymusza się konfrontacji, przeprosin ani kontaktu z osobą krzywdzącą. Zachowania niedozwolone: W relacjach rówieśniczych jest zabroniona agresja słowna to: ubliżanie, dokuczanie, zastraszanie, wyśmiewanie, grożenie, obrzucanie wyzwiskami, uszczypliwości, kpiny, ośmieszanie. Zabroniona jest agresja fizyczna, podczas której dochodzi do kontaktu fizycznego pod postacią popychania, bicia, kopania, plucia, zadawania ran, podcinania, kradzieży pieniędzy lub przedmiotów, zamykania, niszczenia własności, zabierania rzeczy lub pieniędzy przy użyciu siły lub groźby jej użycia. Formą przemocy bez użycia słów i kontaktu fizycznego są wrogie gesty, miny, izolowanie, manipulowanie związkami. Zabroniona jest także cyberprzemoc (przemoc cyfrowa), tj. przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych (przede wszystkim Internetu i telefonii komórkowej), tj. nękanie, straszenie, szantażowanie z wykorzystaniem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów w sieci oraz podszywanie się pod kogoś wbrew jego woli. Zabronione jest noszenie i używanie niebezpiecznych narzędzi.
Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet	1. Na terenie Szkoły zabrania się: 1) korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych służących do przekazu informacji podczas zajęć edukacyjnych i uroczystości szkolnych; 2) nagrywania dźwięku, obrazu oraz fotografowania za pomocą telefonu lub innych urządzeń elektronicznych 3) 1. Dopuszcza się używanie urządzeń multimedialnych na zajęciach edukacyjnych, jeżeli wymaga tego tok zajęć lub program nauczania, za zgodą prowadzącego zajęcia. 2. Dozwolone jest użycie telefonu komórkowego na zajęciach edukacyjnych w celu ratowania życia lub zdrowia. 3. W razie niedozwolonego używania telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych przez uczniów, mogą być zastosowane kary, o których mowa w statucie Szkoły. 4. Szkoła zapewniając uczniom dostęp do Internetu, instaluje i aktualizuje oprogramowanie zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju. 5. Na terenie szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem: 1) nauczyciela - podczas lekcji z zajęć komputerowych, zajęć pozalekcyjnych oraz na zajęciach świetlicowych; 2) nauczyciela bibliotekarza - na przeznaczonych do tego komputerach znajdujących w bibliotece szkolnej. 1. Zasady korzystania z Internetu określone są w regulaminie znajdującym się w pracowni informatycznej i bibliotece szkolnej.

	2. Nauczyciel prowadzący zajęcia/sprawujący opiekę nad uczniami jest zobowiązany do zapewnienia bezpiecznego korzystania z Internetu przez uczniów. 3. Uczeń korzystający z komputera w bibliotece szkolnej używa konta przewidzianego dla uczniów – czytelników biblioteki. 4. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu zapewnia się zainstalowanie i aktualizowanie: 1) oprogramowanie filtrujące treści internetowe; 2) oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu; 3) oprogramowanie antywirusowe; 4) oprogramowanie antyspamowe; 5) firewall; 1. Oprogramowanie, o którym mowa w ust. 10, jest aktualizowane automatycznie. 2. Wyznaczony pracownik szkoły przynajmniej raz na trzy miesiące sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. 3. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, pracownik ustala kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania. 4. Informacje o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, pracownik szkoły przekazuje wicedyrektorowi. 5. Wicedyrektor z pedagogiem przeprowadza z dzieckiem rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie. 6. Jeżeli w wyniku rozmowy pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania zgodnie z procedurą. 7. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach, z których możliwy jest dostęp swobodny.
Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie	1. Podstawowe formy zjawiska cyberprzemocy jest: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Za zagrożenia cyfrowe uznaje się również przejmowanie kont, kradzież tożsamości, manipulacje wizerunkiem z użyciem sztucznej inteligencji oraz nakłanianie do samouszkodzeń lub niebezpiecznych wyzwań. Szkoła reaguje także na zdarzenia na prywatnych urządzeniach i poza jej terenem, jeżeli wpływają na bezpieczeństwo lub funkcjonowanie ucznia. W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość/powtarzalność). 2. Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływania ucznia z lekcji, konfrontowania ofiary i sprawcy. 3. Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wówczas należy podjąć działania profilaktyczne mające na celu niedopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań).

4. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (wydruk, zrzut ekranu, zapis strony). Jeżeli materiał zawiera nagi lub seksualny wizerunek małoletniego, personel nie wykonuje dodatkowych kopii, nie pobiera go na prywatne urządzenia i nie przesyła e-mailem ani komunikatorem. Zabezpiecza się w pierwszej kolejności adres URL, nazwę konta, datę i godzinę, opis zdarzenia oraz – gdy to konieczne – samo urządzenie bez ingerencji w treść; sposób dalszego zabezpieczenia uzgadnia się z Policją lub prokuraturą.
5. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem Szkoły, pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, przyjrzeniu się przyczynom takiego zachowania, a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej.
6. W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych. Na poczucie bezpieczeństwa dziecka wpływa fakt, że wie ono, iż Szkoła podejmuje kroki w celu rozwiązania problemu.
7. Podczas rozmowy z uczniem zgłaszającym, że jest on ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go, że nie jest winny zaistniałej sytuacji oraz że nikt nie ma prawa zachowywać się w ten sposób wobec niego, a także podkreślić, że dobrze zrobił ujawniając sytuację. Należy okazać zrozumienie dla jego uczuć, w tym trudności z ujawnieniem okoliczności wydarzenia, strachu, wstydu.
8. Należy ucznia poinformować, że Szkoła nie toleruje przemocy i że zostaną podjęte odpowiednie procedury interwencyjne. Należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć Szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo.
9. Należy pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów (to może być dla niej zadanie trudne zarówno ze względów technicznych, jak i emocjonalnych), zerwaniu kontaktu ze sprawcą, zadbaniu o podstawowe zasady bezpieczeństwa on-line (np. nieudostępnianie swoich danych kontaktowych).
10. Pomoc ofierze nie może kończyć się w momencie zakończenia procedury. Należy monitorować sytuację, „czuwać” nad jej bezpieczeństwem, np. zwracać uwagę czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwować jak sobie radzi w grupie po ujawnionym incydencie cyberprzemocy.
11. W działaniu wobec ofiary należy także włączyć rodziców/opiekunów ofiary – trzeba na bieżąco ich informować o sytuacji, pamiętając przy tym o podmiotowym traktowaniu dziecka – mówiąc mu o tym i starając się uzyskać jego akceptację dla udziału rodziców. Jeśli dziecko nie wyraża zgody, należy omówić z nim jego obawy, a jeśli to nie pomaga powołać się na obowiązujące nas zasady i przekazać informację rodzicom. W trakcie rozmowy z dzieckiem i/lub jego rodzicami/opiekunami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. psychologa szkolnego, poradni psychologiczno-pedagogicznej) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy policji.
12. Należy zadbać o bezpieczeństwo świadków zdarzenia, zwłaszcza, jeśli byli oni osobami ujawniającymi cyberprzemoc. W trakcie rozmowy ze świadkami należy okazać zrozumienie i empatię dla

ich uczuć – obawy przed przypięciem łatki „donosiciela”, strachu przed staniem się kolejną ofiarą sprawcy, itp.

13. Samo wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji i sądu rodzinnego – działania wychowawcy powinny umożliwiać rozwiązanie sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej.
14. Środki wychowawcze i statutowe stosuje się niezależnie od obowiązków prawnych. Jeżeli zachowanie może stanowić przestępstwo, czyn karalny, powoduje wysokie ryzyko albo zagraża życiu lub zdrowiu, właściwe organy zawiadamia się bez zbędnej zwłoki. O sposobie zgłoszenia decyduje charakter zdarzenia i właściwy tryb prawny. W razie uzasadnionego podejrzenia przestępstwa ściganego z urzędu Dyrektor zawiadamia Policję lub prokuraturę bez zbędnej zwłoki. W razie czynu karalnego albo przejawów demoralizacji nieletniego zawiadamia się Policję lub sąd rodzinny, stosownie do przesłanek. Przy czynach ściganych z oskarżenia prywatnego Szkoła informuje pokrzywdzonego i jego rodziców lub opiekunów o możliwym trybie działania oraz udziela wsparcia, chyba że odrębne okoliczności wymagają interwencji publicznej.
15. Za zgłoszenie naruszenia prawa odpowiada dyrektor Szkoły.

Postępowanie w przypadku podejrzenia że dziecko jest uczestnikiem niebezpiecznej gry:

- 1) rozeznaj czy dziecko nie posiada śladów samookaleczeń lub innych mogących świadczyć o uczestnictwie w niebezpiecznych grach, w razie konieczności zapewnij opiekę lekarską, psychologiczną;
- 2) nie usuwaj pod żadnym pozorem ujawnionych danych w postaci wiadomości (SMS, email, chat itp.), usunięcie tych danych może w znacznym stopniu utrudnić lub wręcz uniemożliwić dalsze czynności prowadzone przez Policję, uzyskaj informacje o posiadanych przez dziecko profilach internetowych, kontach, czatach itp. na których mogą się znajdować istotne dla sprawy dane;
- 3) w miarę możliwości zabezpiecz treści poprzez ich zapisanie, wydrukowanie, itp.;
- 4) w rozmowie z dzieckiem ustal okoliczności w jakich dowiedziało się o grze i w jakich do gry przystąpiło, dane innych uczestników z którymi kontaktowało się w grze;
- 5) powiadom o swoim podejrzeniu rodziców dziecka i dyrektora Szkoły;
- 6) powiadom o swoim podejrzeniu Policję, przekazując wszelkie posiadane dane, informacje oraz okoliczności ich pozyskania, w toku czynności policyjnych zajdzie konieczność udostępnienia sprzętu na którym zapisano takie dane w celu zabezpieczenia niezbędnych danych stanowiących punkt wyjściowy do dalszych czynności (dane takie w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym będą dowodami)

W przypadku ujawnienia myśli samobójczych, planu samobójczego, dostępu do środków albo świeżego samouszkodzenia personel traktuje sytuację jako pilną, nie pozostawia ucznia samego, ogranicza dostęp do niebezpiecznych przedmiotów w granicach bezpieczeństwa i przy wysokim albo niejasnym ryzyku wzywa służby ratunkowe.

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia	Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia ustala osoba koordynująca wraz z zespołem powołanym przez Dyrektora, w składzie ograniczonym do osób niezbędnych ze względu na potrzeby dziecka i zasadę poufności. W pracach nie uczestniczy osoba objęta podejrzeniem krzywdzenia ani osoba, której obecność mogłaby wpływać na swobodę wypowiedzi dziecka. Stosownie do wieku i dojrzałości dziecka uwzględnia się jego zdanie, potrzeby, obawy i preferowaną formę pomocy. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące: 1) określenia form pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły lub kierowania do instytucji udzielających różnych form pomocy: terapia indywidualna, grupowa, warsztaty rozwijające zainteresowania i uzdolnienia - w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb; 2) wzmocnienia dziecka – poprzez: zapewnienie mu, odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacji psychologiczno-pedagogicznych w poradni psychologiczno-pedagogicznej, ewentualnie konsultacji psychiatrycznych; 3) wspierania rodziny – poprzez kierowanie adekwatnie do potrzeb do instytucji oferujących: poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych; 4) pomocy socjalnej lub materialnej poprzez kierowanie do instytucji oferujących: pomoc socjalną poradnictwo i warsztaty w zakresie metod poszukiwania pracy, organizowanie pomocy finansowej, rzeczowej, ciepłego posiłku, zbiórki odzieży; 5) pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych - poprzez mediację albo skierowanie do mediatora wyłącznie wtedy, gdy nie występuje przemoc domowa, przymus, istotna nierównowaga stron, obawa przed sprawcą ani ryzyko odwetu; mediacja nie zastępuje działań ochronnych; Przebieg realizacji planu monitoruje wychowawca klasy/<i>pedagog szkolny/psycholog.</i>

*Załącznik do Standardów
Ochrony Małoletnich*

Niniejsza procedura stanowi integralną część Standardów.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRZYWDZENIA DZIECKA/UCZNIA

Podstawy prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 163 z późn. zm.);
- 3) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798)
- 4) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (poz. 1870)

5) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604)

Cytowane akty prawne i przepisy stosuje się zawsze w ich aktualnym brzmieniu.

Odpowiedzialność nauczycieli, wychowawców, innych pracowników pedagogicznych oraz pracowników niebędących nauczycielami za udzielanie pomocy dzieciom krzywdzonym wynika również z:

1) Kodeksu postępowania karnego – art. 304:

Art. 304. § 1. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Przepisy art. 148a oraz art. 156a stosuje się odpowiednio.

§ 2. Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

§ 3. Zawiadomienie o przestępstwie lub własne dane świadczące o popełnieniu takiego przestępstwa, co do którego obowiązkowe jest prowadzenie śledztwa przez prokuratora, Policja przekazuje wraz z zebrany materiałem niezwłocznie prokuratorowi.

2) Kodeksu karnego – art. 162, art. 240:

Art. 162. § 1. Kto człowiekowi znajdującemu się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu nie udziela pomocy, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Nie popełnia przestępstwa, kto nie udziela pomocy, do której jest konieczne poddanie się zabiegowi lekarskiemu albo w warunkach, w których możliwa jest niezwłoczna pomoc ze strony instytucji lub osoby do tego powołanej.

Art. 240. § 1. Kto, mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 118, art. 118a, art. 120–124, art. 127, art. 128, art. 130, art. 134, art. 140, art. 148, art. 148a, art. 156, art. 163, art. 166, art. 189, art. 197 § 3–5, art. 198, art. 200, art. 252 lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym, nie zawiadamia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Nie popełnia przestępstwa określonego w § 1, kto zaniechał zawiadomienia, mając dostateczną podstawę do przypuszczenia, że wymieniony w § 1 organ wie o przygotowywanym, usiłowanym lub dokonanym czynie zabronionym; nie popełnia przestępstwa również ten, kto zapobiegł popełnieniu przygotowywanego lub usiłowanego czynu zabronionego określonego w § 1.

§ 2a. Nie podlega karze pokrzywdzony czynem wymienionym w § 1, który zaniechał zawiadomienia o tym czynie.

§ 3. Nie podlega karze, kto zaniechał zawiadomienia z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu.

3) Kodeksu postępowania cywilnego – art. 572:

Art. 572. § 1. Każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy.

§ 2. Obowiązek wymieniony w § 1 ciąży przede wszystkim na urzędach stanu cywilnego, sądach, prokuratorach, notariuszach, komornikach, organach samorządu i administracji rządowej, organach Policji, **placówkach oświatowych**, opiekunach społecznych oraz organizacjach i zakładach zajmujących się opieką nad dziećmi lub osobami psychicznie chorymi.

4) **Konwencji o Prawach Dziecka.**

Krzywdzenie dziecka oznacza działanie lub zaniechanie osoby dorosłej, innego małoletniego albo instytucji, które narusza prawa lub dobro dziecka, powoduje szkodę fizyczną, psychiczną, seksualną, relacyjną lub materialną albo stwarza istotne ryzyko takiej szkody; obejmuje również zaniedbanie, wykorzystanie i krzywdzenie w środowisku cyfrowym.

Obowiązkiem osoby, która dowiaduje się że dziecko jest krzywdzone, jest podjęcie działań mających na celu zatrzymanie krzywdzenia.

W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadzić należy w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie wobec dziecka, jest któraś z tych osób, to działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności osoby mu najbliższej i pełnoletniej oraz – w miarę możliwości – w obecności psychologa.

§ 1. Zasady postępowania w sytuacji uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia dziecka w rodzinie.

1. W przypadku uzyskania informacji, że w stosunku do ucznia, który nie ukończył 18 lat, zachodzi uzasadnione podejrzenie, że jest ofiarą przemocy w rodzinie nauczyciel powinien sporządzić notatkę służbową i niezwłocznie przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy/dyrektorowi Szkoły.
2. **Wychowawca:**
 - 1) przeprowadza rozmowę z uczniem: buduje relację opartą na zaufaniu, wyjaśnia, że krzywdzenie dzieci to łamanie prawa i poważna sprawa, która wymaga pomocy innych, zaufanych osób, np. lekarza lub pedagoga/psychologa. Informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo. Wychowawca ucznia niekomunikującego się werbalnie zgłasza sprawę do rozpatrzenia przez zespół ds. udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
 - 2) nawiązuje pilnie kontakt z rodzicami (jednym z rodziców), informuje o stanie dziecka, np. konieczności przebadania dziecka przez lekarza oraz o ewentualnych konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec dziecka. Kontakt z rodzicem lub opiekunem nie podejmuje się automatycznie, jeżeli istnieje podejrzenie, że to on krzywdzi dziecko albo że powiadomienie może zwiększyć zagrożenie, wywołać odwet, wpłynąć na wypowiedzi dziecka lub utrudnić zabezpieczenie dowodów. W takim przypadku kolejność działań ustala się z właściwymi organami.
 - 3) sporządza notatkę opisującą: wygląd dziecka, dolegliwości, stan zdrowia, uzyskane informacje oraz podjęte przez siebie działania;
 - 4) w pracy wychowawczej wspiera dziecko, zabiega o prawidłową integrację dziecka z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i pełnej akceptacji;
 - 5) systematycznie współpracuje z rodzicami i nauczycielami uczącymi dziecko.

§ 2. 1. Wychowawca w przypadku uznania, wspólnie z nauczycielami i specjalistami pracującymi z dzieckiem, że ujawnione problemy nie wskazują na konieczność zgłoszenia podejrzenia o stosowaniu przemocy wobec dziecka i że jest możliwa współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi/jednym z rodziców/opiekunów:

- 1) zaprasza do Szkoły rodziców/opiekunów prawnych/jednego z rodziców/opiekunów prawnych ucznia na zebranie zespołu ds. udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w celu omówienia

zauważonych problemów i zawiera z rodzicami/rodzicem kontrakt o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny;

- 2) podejmuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny w celu:
 - a) wzmocnienia dziecka, udzielenia wsparcia w sytuacji kryzysowej i traumatycznej poprzez zapewnienie mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie Szkoły,
 - b) wspierania rodziny poprzez wskazanie instytucji oferujących np. poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych,
 - c) udzielenia pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów,
 - d) zabezpieczenia socjalnego poprzez wskazanie instytucji oferujących: np. poradnictwo i pomoc w poszukiwaniu pracy, zorganizowanie pomocy finansowej, rzeczowej, ciepłego posiłku w szkole, itp.

Jeżeli rodzice lub opiekunowie odmawiają współpracy, a zagrożenie dobra dziecka utrzymuje się, Dyrektor dobiera właściwy tryb interwencji: w szczególności zawiadamia sąd opiekuńczy lub właściwą jednostkę pomocy społecznej, a Policję lub prokuraturę - gdy istnieje uzasadnione podejrzenie przestępstwa albo bezpośrednie zagrożenie. Sama odmowa współpracy nie przesądza automatycznie o wyborze organu ścigania.

§ 3. W przypadku bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia dziecka:

- 1) osoba, która stwierdziła bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia, niezwłocznie wzywa służby ratunkowe, udziela pierwszej pomocy w granicach kompetencji, nie pozostawia dziecka samego i informuje Dyrektora;
- 2) uprawniony przedstawiciel oświaty, jeżeli zachodzą przesłanki przemocy domowej, wypełnia formularz „Niebieska Karta - A” i przekazuje go do właściwego zespołu interdyscyplinarnego niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych;
- 3) dalszy tok postępowania leży w kompetencji odpowiednich instytucji.

§ 4. W ramach profilaktyki, Szkoła współpracując z Policją, organizuje:

- 1) spotkania nauczycieli z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii o tematyce dotyczącej zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym;
- 2) spotkania tematyczne uczniów szkoły z Policją, m. in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń;
- 3) informuje policję o zdarzeniach noszących znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji zaistniałych na terenie Szkoły.

Załącznik do Procedury

Kwestionariusz diagnostyczny

Symptomy wskazujące na przemoc/zaniedbanie:

Lp.	Symptom	Występowanie – wstaw znak X, jeśli dany symptom został zauważony
1.	Nieadekwatne ubranie (do pory roku lub pogody)	
2.	Niedowaga, niedożywienie, zmęczenie, podkrążone oczy	
3.	Brudna odzież	
4.	Brudne ciało	
5.	Nieprzyjemny zapach/ Insekty	

6.	Brak podręczników i przyborów szkolnych	
7.	Kradzieże (jedzenia, przedmiotów)	
8.	Przebywanie poza domem w późnych godzinach	
9.	Bardzo częste przebywanie poza domem niezależnie od pory roku	
	Ma dorosłych „kolegów”	
	Nie ma kolegów wśród rówieśników	
	Z trudem nawiązuje relacje	
	Izoluje się od rówieśników	
	Bije się po twarzy/głowie lub wrywa sobie włosy	
	Często ma ślady zadrapań, siniaków	
	Często odnosi obrażenia (skręcenia, złamania, stłuczenia)	
	Bije innych	
	Zawiera przyjaźnie, potem reaguje wrogością	
	Gwałtownie uchyla się przed dotykiem	
	Moczy się	
	Boi się przebywać w zamkniętych pomieszczeniach	
	Boi się ciemności	
	Unika zajęć wychowania fizycznego	
	Unika sytuacji wymagających przebierania się lub odsłonięcia części ciała, w szczególności przed zajęciami wychowania fizycznego albo badaniem medycznym	
	Nie bierze udziału w wycieczkach	
	Angażuje się w zachowania destrukcyjne skierowane przeciwko sobie, przedmiotom lub zwierzętom	
	Miewa nagłe zmiany nastroju (od euforii do agresji)	
	Prezentuje natrętne, narzucające się zachowania	
	Nie odwzajemnia emocji	
	Odrzuca próby nawiązania bliskości	
	Ma wybuchy wściekłości	
	Nadmiernie skraca dystans fizyczny	
	Demonstruje zachowania seksualne	
	Nie docenia własnych osiągnięć	
	Ma koszmary senne	
	Ma problemy szkolne	
	Inne:	

Uwaga: Wymienione zachowania należy analizować biorąc pod uwagę całość informacji o rodzinie. Pojedynczych zachowań z listy nie można traktować jako jednoznacznie wskazujących na przemoc lub zaniedbanie.

ZAŁĄCZNIK - SZCZEGÓŁOWA PROCEDURA OPERACYJNA PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY W RODZINIE

Procedurę stosuje się łącznie z częścią główną Standardów. Nie ogranicza ona obowiązku podjęcia natychmiastowych działań ochronnych ani wykonania obowiązków wynikających z przepisów prawa.

Zadania pracowników Szkoły w przypadku ucznia dotkniętego przemocą

§ 1. Dyrektor szkoły:

- 1) przyjmuje zgłoszenie o podejrzeniu krzywdzenia ucznia w rodzinie;
- 2) w sytuacji uzasadnionego podejrzenia przemocy domowej zapewnia niezwłoczne wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnionego przedstawiciela oświaty; wszczęcie nie wymaga decyzji zespołu ani zgody rodziny;
- 3) bierze udział w rozmowie z bezpiecznym rodzicem lub opiekunem, jeżeli po ocenie ryzyka kontakt taki nie zwiększa zagrożenia i nie utrudnia interwencji;
- 4) przekazuje bezpiecznemu rodzicowi lub opiekunowi informacje potrzebne do ochrony dziecka; nie uprzedza osoby podejrzewanej o krzywdzenie, jeżeli mogłoby to zwiększyć ryzyko, wywołać odwet lub utrudnić działania właściwych organów;
- 5) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla ucznia;
- 6) prowadzi nadzór nad prowadzeniem przypadku ucznia krzywdzonego;
- 7) zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań, np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec ucznia;
- 8) dba o to, aby na terenie Szkoły znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy (adresy, telefony, itp.).

§ 2. Pedagog szkolny/psycholog szkolny:

- 1) przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia o uzasadnionym podejrzeniu przemocy w rodzinie;
- 2) diagnozuje sytuację ucznia i jego rodziny;
- 3) jest koordynatorem udzielania pomocy uczniowi krzywdzonemu oraz jego rodzinie;
- 4) przeprowadza rozmowę ochronną z uczniem oraz - po ocenie bezpieczeństwa i o ile nie zwiększa to ryzyka - z bezpiecznym rodzicem lub opiekunem;
- 5) dyskretnie monitoruje sytuację ucznia w rodzinie;
- 6) pozostaje w ciągłym kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących ucznia oraz jego rodziny;
- 7) pomaga pracownikom Szkoły we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy;
- 8) informuje rodziców o możliwych formach wsparcia ucznia;
- 9) pomaga rodzicom w zrozumieniu podstawowych i typowych reakcji ucznia na różnorodne sytuacje;
- 10) informuje uczniów oraz rodziców do placówek specjalistycznych udzielających pomocy;
- 11) współpracuje ze specjalistami pomagającymi uczniowi i jego rodzinie;
- 12) może wszcząć procedurę „Niebieskie Karty” wyłącznie jako uprawniony przedstawiciel oświaty, zgodnie z wyznaczeniem obowiązującym w Szkole;
- 13) dokumentuje wszystkie podejmowane działania względem ucznia i jego rodziny.

§ 3. Wychowawca klasy:

- 1) przyjmuje zgłoszenie o przemocy w rodzinie ucznia;
- 2) powiadamia dyrektora szkoły/wicedyrektora Szkoły;
- 3) może wszcząć procedurę „Niebieskie Karty” wyłącznie jako uprawniony przedstawiciel oświaty, zgodnie z wyznaczeniem obowiązującym w Szkole;
- 4) w przypadku gdy uczeń ma obrażenia, przeprowadza go do miejsca udzielenia pomocy;

- 5) dba, aby ofiara przemocy czuła się bezpiecznie;
- 6) uważnie wsłuchuje się w relacje ucznia;
- 7) przekazuje sprawę pedagogowi/psychologowi szkolnemu;
- 8) informuje bezpiecznego rodzica lub opiekuna po uprzedniej ocenie ryzyka; nie kontaktuje osoby podejrzanego o krzywdzenie ani osoby, której powiadomienie mogłoby zwiększyć zagrożenie lub utrudnić interwencję;
- 9) odnotowuje w dokumentach wychowawcy swoje spostrzeżenia oraz szczegółową charakterystykę spotkania z rodzicami, z opisem postanowień i planów działania;
- 10) udziela wsparcia uczniowi oraz monitoruje jego sytuację w późniejszym okresie;
- 11) monitoruje relacje w zespole klasowym, w celu zapobieżenia ewentualnemu obniżeniu pozycji poszkodowanego w klasie.

§ 4. Pielęgniarka szkolna (gdy stwierdzone zostaną obrażenia u ucznia);

- 1) dyskretnie, z poszanowaniem praw ucznia, ogląda obrażenia;
- 2) udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, jeśli sytuacja tego wymaga;
- 3) zgłasza potrzebę pomocy medycznej (według własnej oceny);
- 4) towarzyszy, lub angażuje osoby towarzyszące, w razie konieczności odwiezienia ucznia do szpitala;
- 5) udziela informacji (szczególnie rodzicom) o ewentualnych konsekwencjach stosowania przemocy dla zdrowia ucznia;
- 6) przekazuje lekarzom konieczne informacje o poszkodowanym i zaistniałej sytuacji;
- 7) sporządza notatkę służbową.

§ 5. Nauczyciele:

- 1) przekazują wychowawcy i pedagogowi/psychologowi szkolnemu informacje o tym, że podejrzewają przemoc w rodzinie ucznia;
- 2) sporządzają notatkę służbową;
- 3) monitorują sytuację ucznia;
- 4) mogą wszcząć procedurę „Niebieskie Karty” wyłącznie jako uprawnieni przedstawiciele oświaty, zgodnie z wyznaczeniem obowiązującym w Szkole;
- 5) dbają o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z uczniami.

§ 6. Niepedagogiczni pracownicy szkoły:

- 1) są uważni i wrażliwi na sytuację uczniów;
- 2) reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami;
- 3) zgłaszają obserwowane, niepokojące sygnały dyrekcji szkoły, pedagogowi/psychologowi szkolnemu lub wychowawcy.

§ 7. Procedura postępowania w przypadku uzasadnionego podejrzenia przemocy w rodzinie ucznia:

- 1) nauczyciel przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Zapisuje datę i godzinę zgłoszenia;
- 2) nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy lub/i dyrektora/wicedyrektora Szkoły;
- 3) wychowawca informuje pedagoga/psychologa lub/i dyrektora/wicedyrektora szkoły, o ile nie zrobił tego nauczyciel;
- 4) jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, dyrektor/wicedyrektor lub pedagog/psycholog wzywa pomoc medyczną;
- 5) Dyrektor, wicedyrektor, psycholog lub pedagog przeprowadza z dzieckiem jedną możliwie krótką rozmowę ochronną, ograniczoną do ustalenia bieżącego bezpieczeństwa i informacji potrzebnych do wyboru interwencji; nie prowadzi szczegółowego przesłuchania;

- 6) psycholog lub pedagog informuje albo zaprasza bezpiecznego rodzica lub opiekuna tylko po ocenie, czy kontakt nie zwiększy zagrożenia, nie wywoła odwetu i nie utrudni zabezpieczenia dziecka lub dowodów;
- 7) Dyrektor może powołać zespół doraźny w celu koordynacji wsparcia i działań wewnętrznych; opinia zespołu nie jest warunkiem wezwania pomocy, dokonania zawiadomienia ani wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) Dyrektor imiennie wyznacza uprawnionego przedstawiciela oświaty oraz zastępcę do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) uprawniony przedstawiciel oświaty przekazuje wypełniony formularz „Niebieska Karta - A” do właściwego zespołu interdyscyplinarnego niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych, a kopię pozostawia w zabezpieczonej dokumentacji;
- 10) Dyrektor niezwłocznie podejmuje właściwe działania zewnętrzne, w szczególności zawiadamia Policję, prokuraturę lub sąd opiekuńczy albo nawiązuje współpracę z pomocą społeczną, jeżeli zachodzą odpowiednie przesłanki; działania te nie są uzależnione od rekomendacji zespołu szkolnego.

Opracowanie na podstawie: *„Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem, zachowania niedozwolone wobec małoletnich”* - Marta Handzlik-Rosul

ZAŁĄCZNIK - WERSJA SKRÓCONA STANDARDÓW DLA UCZNIÓW

Masz prawo czuć się bezpiecznie w Szkole, podczas wycieczek, zajęć online i we wszystkich kontaktach związanych ze Szkołą. Nikt - dorosły ani inny uczeń - nie może Cię krzywdzić, poniżać, zastraszać, zmuszać do czegoś, naruszać Twojej prywatności ani wykorzystywać swojej przewagi.

1. Możesz powiedzieć o problemie każdej zaufanej osobie z personelu: nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, psychologowi, Dyrektorowi lub koordynatorowi. Możesz zgłosić sprawę ustnie, pisemnie, przez dziennik elektroniczny, e-mail albo wskazaną skrzynkę. Nie musisz mieć dowodów ani znać wszystkich szczegółów.
2. Dorosły powinien spokojnie Cię wysłuchać, zadbać o Twoje bezpieczeństwo, wyjaśnić dalsze kroki i przekazać informację tylko osobom potrzebnym do udzielenia pomocy. Nie może obiecać pełnej tajemnicy, jeżeli zagrożone jest bezpieczeństwo.
3. Niedozwolone są w szczególności: bicie, szarpanie, poniżanie, groźby, nękanie, wykluczanie, komentarze seksualne, niechciany dotyk, żądanie intymnych zdjęć, szantaż, odwet, publikowanie wizerunku lub danych bez podstawy oraz prywatna relacja romantyczna albo seksualna osoby dorosłej z uczniem.
4. W Internecie nie przysyłaj dalej krzywdzących lub intymnych materiałów. Zapisz nazwę konta, link, datę i godzinę, zablokuj kontakt, zgłoś treść platformie i powiedz zaufanemu dorosłemu. Gdy ktoś Cię szantażuje, nie płac i nie negocjuj samodzielnie.
5. Jeżeli boisz się o życie lub zdrowie swoje albo innej osoby, zadzwoń pod 112. Jeżeli masz myśli samobójcze lub doszło do samouszkodzenia, nie zostawaj sam/a i natychmiast powiedz dorosłemu.
6. Nikt nie może karać Cię, wyśmiewać ani pogarszać Twojej sytuacji dlatego, że zgłosiłeś/aś problem, pomogłeś/aś innej osobie albo byłeś/aś świadkiem zdarzenia.

Osoby i kanały w Szkole

Koordynator ochrony małoletnich	mgr Justyna Bronka
Zastępca koordynatora	mgr Agnieszka Kowalczyk
Pedagog / psycholog	Kaja Czyżewska
Dyrektor / organ prowadzący w sprawie dotyczącej Dyrektora	Dyrektor LO STO
Skrzynka / e-mail / inny kanał zgłoszeń	bezpieczni.losto@gmail.com

Pomoc poza Szkołą: 112 - numer alarmowy; 116 111 - Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży; 800 12 12 12 - Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka. Numery 116 111 i 800 12 12 12 są bezpłatne i działają całodobowo.

Wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich w Liceum Ogólnokształcącym Społecznego Towarzystwa Oświatowego nastąpiło 28.06.2024